

Kirkeministeriet

Menighedsrådsformand Karin Skouboe

Provstisekretær Ilka Daniel

Vedrørende jeres klage over biskop Henrik Wigh-Poulsens embeds-udøvelse i forbindelse med tilrettelæggelsen af pastoratstrukturen og håndtering af en konkret personalesag i Norddjurs Provsti

Med henvisning til Kirkeministeriets breve af 26. september og 31. oktober 2023 til jer, vender ministeriet hermed tilbage til jeres klage af 4. maj 2023 over biskoppen over Aarhus Stifts udøvelse af sit embede i forbindelse med tilrettelæggelsen af pastoratstrukturen og håndtering af en konkret personalesag i Norddjurs Provsti.

Som det fremgår af denne afgørelse, er det Kirkeministeriets opfattelse, at biskoppen over Aarhus Stift har handlet inden for sin kompetence og i overensstemmelse med den foreskrevne procedure i forbindelse med pastoratomdannelsen i Norddjurs Provsti i 2018.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at biskoppen havde en saglig grund til at flytte tilsynet med en præst i Norddjurs Provsti til en anden provst, da biskoppen forinden var blevet kontaktet af Præsteforeningen med oplysning om, at præsten følte sig utryg. Kirkeministeriet finder på den baggrund, at biskoppen, i forhold til præsten og provsten, har handlet inden for rammerne af sin ledelsesret og inden for det betydelige skøn, som ledelsesretten indebærer i forbindelse med flytningen af tilsynet med præsten.

Desuden er det Kirkeministeriets opfattelse, at biskoppen har handlet korrekt ved at behandle en række beskyldninger mod provsten som en personalesag, og at biskoppen derfor ikke har handlet forkert ved ikke at inddrage præsternes arbejdsmiljørepræsentant i personalesag.

Kirkeministeriet har heller ikke fundet, at der foreligger omstændigheder, der kan sætte spørgsmålstegn ved provst emeritus Andes Bondes uvildighed og upartiskhed i hans løsning af den opgave, biskoppen har anmodet ham om at løse i forhold til i en periode at bistå præsterne i det relevante pastorat med arbejdsfordeling og en ramme for deres fælles arbejde.

Samlet er det ministeriets konklusion, at biskop Henrik Wigh-Poulsen ikke har overskredet sine beføjelser eller sin ledelsesret som biskop i de forhold, som klagen omfatter.

Kirkeministeriet har desuden fundet anledning til at understrege, at biskoppen i sit tilsyn og embedsførelse i øvrigt er uafhængigt af stiftets menighedsråd. Menighedsrådsmedlemmers eller ansattes eventuelle offentlige mistillidserklæringer eller uenighed i øvrigt med biskoppens lovlige udøvelse af sine beføjelser og sit ledelsesmæssige handlerum har således ikke retlig virkning og giver ikke anledning til nogen ansættelsesmæssig opfølgning fra Kirkeministeriets side. Det skyldes, at bispevalg ikke er et politisk valg, men en særlig lovreguleret udvælgelsesprocedure for besættelse af ledige tjenestemandstillinger som

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Akt nr.: 334140

Dette akt nr. bedes oplyst ved henvendelse til Kirkeministeriet

Dato: 3. november 2023

biskop. En biskop er således ikke politisk valgt, men ansat til netop at udøve sine beføjelser i henhold til den kirkelige lovgivning og den af Kirkeministeriet delegerede ledelsesret.

Kirkeministeriet har endelig fundet anledning til at bemærke, at I og de øvrige personer, som fremgår af bilag 1 til jeres klage af 4. maj 2023, i kraft af jeres virke som offentlige myndigheder hhv. offentligt ansatte i folkekirken, ikke har hjemmel til at undslå jer fra at opfylde jeres forpligtelser, såsom at medvirke ved opgaver, hvor jeres deltagelse er foreskrevet i f.eks. lov eller bekendtgørelse mv., herunder i forbindelse med besættelse af den ledige provstestilling i Norddjurs Provsti. Det gælder også, selv om der er indgivet klage til Kirkeministeriet.

Kirkeministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at foretage sig yderligere i anledning af jeres klage af 4. maj 2023.

I. Baggrund

Det fremgår, at I har sendt klagen på egne vegne og på vegne af de personer, der er anført i bilag 1 til jeres brev.

På baggrund af jeres henvendelse har Kirkeministeriet den 24. maj 2023 anmodet biskoppen over Aarhus Stift om en udtalelse, og biskoppen har den 7. juni 2023 fremsendt en udtalelse til ministeriet.

Ministeriet har modtaget andre tilkendegivelser fra personer med tilknytning til menighedsrådet om biskoppens håndtering af samme lokale konflikt i Norddjurs Provsti, som er emnet i jeres klage, og ministeriet har fremsendt disse til biskoppen den 14. juli 2023 med anmodning om en evt. supplerende udtalelse til brug for en fyldestgørende behandling af jeres klage. Biskoppen svarede herpå med brev af 15. august 2023 til ministeriet.

Efterfølgende er det blevet offentligt kendt, at provst Lars Seeberg, som er omtalt i jeres klage, har indgået en fratrædelsesaftale med biskoppen. Det er bl.a. blevet omtalt i Kristeligt Dagblad den 21. september 2023 (under overskrifterne "Provst hævder, at biskop truede ham til tavshed" og "Provst: Retstilstanden i folkekirken er mangelfuld"), samt i et offentligt tilgængeligt videoplag med uddrag fra provstens afskedsgudstjeneste den 17. september 2023.

Kirkeministeriet bemærker, at provsten i den første af de anførte artikler er refereret for at understrege, at den klage, som mange i provstiet har skrevet under på og sendt til Kirkeministeriet, ikke er fra ham eller over ham, og at han ikke har noget at klage over. I optræder således på egne vegne og ikke på vegne af provsten ved fremsendelsen af jeres klage af 4. maj 2023.

Et link til en videooptagelse af provst Lars Seebergs afskedsgudstjeneste den 17. september 2023 blev den 18. september 2023 udsendt fra en mailkonto med adressen ti.ikke.aarhusstift@gmail.com til en bred kreds af modtagere, herunder til provstisekretær Ilka Daniel og til biskoppen og stiftskontorchefen. Den 20. september 2023 sendte provstisekretæren en mail til samtlige modtagere af denne mail, hvori hun uddybede sin egen motivation for at deltage i klagen over biskoppen. Mailen er videresendt til Kirkeministeriet fra Aarhus stiftsadministration og er indgået i ministeriets behandling af denne klage.

II. Indholdet af jeres klage

I oplyser i jeres brev af 4. maj 2023, at der er tale om en klage over biskop Henrik Wigh-Poulsens forvaltning af bispeembedet i forbindelse med oprettelsen af de tre storpastorater Fornæs Pastorat, Norddjurs Midt Pastorat og Norddjurs Vestre Pastorat og i 2018, og i forbindelse med biskoppens håndtering af en personalesag mellem en navngivet sognepræst og provsten for Norddjurs Provsti, herunder at biskoppen i den forbindelse valgte at overflytte provstens tilsyn med præsten til en anden provst.

Under overskriften "Vores konklusion" anfører I desuden følgende på side 7-8 i jeres brev:

"Vi er opmærksomme på, at vores klage er vel fyldig [...]. Vi kan sammenfatte klagens baggrund i fem indbyrdes sammenhængende punkter:

1. Komplikationerne med det dobbelte tilsyn og de knappe informationer til menighedsrådene har i høj grad besværliggjort menighedsrådsmedlemmernes arbejde til skade for det kirkelige liv i sognene.
2. Biskoppens og stiftsadministrationens afkobling af præsternes arbejdsmiljørepræsentant er en foranstaltning, der har skabt uro, bekymring og utryghed blandt præsterne.
3. Biskoppens valg af provst emeritus Anders Bonde stiller spørgsmålstegn ved dennes uvildighed og upartiskhed, når Anders Bonde bor i Ørsted sogn og har haft vikargudstjenester i Ørsted kirke, hvor provst Lars Seeberg af biskoppen var blevet afskåret fra at forrette tjenester. Anders Bondes udtalelser må derfor tages med forbehold.
4. [Sognepræstens] samarbejdsproblemer med kolleger og medarbejdere er ikke blevet vægtet tilstrækkeligt i biskoppens håndtering af den samlede sag, som omfatter storpastoratets udvikling og den offentligt kendte personsag mellem provsten og [sognepræsten], der tidligt informerede sit menighedsråd og personale om sagen.
5. Biskoppens betydelige indskrænkninger i provst Lars Seebergs varetagelse af provstefunktionen mangler proportionalitet i relation til [sognepræsten], hvis udokumenterede og delvis tilbagetrukne klager over provstens seksuelt krænkende adfærd gav næring til giftig rygtedannelse, som forgrenede sig til hele storpastoratet.

[...] Det gør os ondt at måtte erkende, at vi har mistet tilliden til Henrik Wigh-Poulsen."

I den mail af 20. september 2023, som Ilka Daniel sendte til den personkreds, der – ligesom hun selv – havde modtaget en mail den 18. september 2023 fra ti.ikke.aarhusstift@gmail.com, anfører provstisekretæren bl.a. følgende:

"Kære Ti ikke, kære alle,

[...]

Meget er sket i de sidste måneder i Norddjurs. Det mest urimelige og uretfærdige var dog at vores provst Lars Seeberg er blevet tvunget til at tage sin afsked."

III. Centrale regler

III.A. Biskoppers kompetence til at tilrettelægge pastoratstrukturen

Kompetencen og fremgangsmåden ved tilrettelæggelse af pastoratstrukturen fremgår af Kirkeministeriets [cirkulære nr. 9894 af 23. oktober 2006 om oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater mv.](#), udstedt i henhold til kgl. resolution nr. 9778 af 19. juli 2006.

Det fremgår af cirkulærets § 1, stk. 1, at oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater i stiftet foretages af biskoppen efter høring af de berørte menighedsråd og præster.

Cirkulærets § 2, stk. 1, fastslår, at biskoppen inden for stiftets præstebevilling foretager oprettelse og ændring af præstestillinger efter høring af de berørte menighedsråd og præster. Det følger af cirkulærets § 3, at hvis afgørelser i henhold til §§ 1 og 2 medfører ændringer i allerede ansatte præsters ansættelsesområde, skal biskoppen udarbejde nyt ansættelsesbevis til de pågældende.

De berørte menighedsråd og præster har ifølge cirkulærets § 1, stk. 1, således mulighed for på forhånd at give deres holdninger til kende om en påtænkt pastoratforandring, så biskoppen dermed får så oplyst et beslutningsgrundlag som muligt, inden en beslutning om pastoratforandring evt. gennemføres.

Det skal understreges, at de berørte menighedsråd og præster alene har ret til at komme med et hørings svar til biskoppens forudgående høring. Der er ikke krav om, at alle eller flertallet eller en vis andel af de berørte menighedsråd og/eller de berørte præster skal tilslutte sig hele eller dele af biskoppens høring om oprettelse, ændring eller nedlæggelse af pastorater.

Der er med andre ord ikke nogen hjemmel for hverken berørte menighedsråd eller berørte præster til at blokere, forhale eller forhindre gennemførelsen af en beslutning om pastoratforandring, når biskoppen forinden har foretaget en høring i overensstemmelse med cirkulærets § 1, stk. 1.

Kompetencen til at træffe den endelige beslutning om pastoratstrukturen er således alene tillagt biskoppen.

III.B. Biskoppers ledelsesret i forhold til stiftets præster og provster

Biskoppens kompetence over for præster og provster udspringer bl.a. af den stadig gældende bestemmelse i [Danske Lov 2-17-1](#), hvorefter biskoppen "skal have alle Provster, Præster [...] under sig, og holde dem til at gøre deres Embede og see til, at alting gaar skikkeligen og ret til".

Kirkeministeriet er ansættelsesmyndighed for folkekirkens præster, provster og biskopper, og Kirkeministeriet er ressortmyndighed for bl.a. [lov om ansættelse i stillinger i folkekirken mv.](#), der bl.a. indeholder regler for ansættelse af præster og provster. De nærmere regler og procedurer for ansættelse af præster og provster er bl.a. udmøntet i [bekendtgørelse nr. 1315 af 21. november 2013 om menighedsråds medvirken ved ansættelse i præste- og provstestillinger m.m.](#)

Biskoppen varetager på den baggrund og inden for disse rammer arbejdsgiverbeføjelser over for stiftets præster og provster på bemyndigelse af

Kirkeministeriet, og biskoppen udøver således i vidt omfang ledelsesretten i forhold til stiftets præster og provster på Kirkeministeriets vegne.

Ledelsesretten er en almindelig retsgrundsætning, som allerede blev fastslået i den første hovedaftale mellem arbejdsmarkedets parter – septemberforliget i 1899 – der fastslår, at arbejdsgiveren har retten til at lede og fordele arbejdet, jf. [afsnit 4.8.1](#) i Medarbejder- og Kompetencestyrelsens Personale Administrativ Vejledning (PAV).

Begrænsninger i ledelsesretten kan følge af lovgivning, overenskomster og aftaler. Men inden for disse begrænsninger indebærer udøvelsen af ledelsesretten et meget betydeligt skøn.

At biskopperne udøver ledelsesretten over stiftets præster og provster er både generelt antaget i den juridiske litteratur, jf. bl.a. Steffen Brunés: "Folkekirkens personale", 3. udgave, Nyt Juridisk Forlag, 2014, s. 29, og konkret udmøntet i en række administrative forskrifter fra Kirkeministeriet.

Blandt administrative forskrifter, som konkret delegerer beføjelser og ledelsesret til biskopper i forhold til stiftets præster og provster, kan nævnes:

- Kirkeministeriets [cirkulære nr. 9894 af 23. oktober 2006 om oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater mv.](#), hvormed biskoppen blandt andet gives kompetence til at tilrettelægge pastoratsstrukturen.
- Kirkeministeriet [bekendtgørelse nr. 53 af 16. januar 2008 om afsked af visse præster](#), hvormed biskoppen blandt andet bemyndiges til at foretage afsked efter ansøgning af præster.
- [Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse af 15. marts 2005 om visse ændringer af administrationen af præsters løn- og ansættelsesvilkår](#), hvoraf det blandt andet fremgår at biskoppen i første instans behandler disciplinærsager mod præster, såfremt den disciplinære afgørelse på forhånd må forventes ikke at overstige advarsel, irrettesættelse eller bøde på indtil 1/25 månedsløn.

Biskoppens ledelsesret omfatter også sædvanlig instruktionsbeføjelse samt embedspligter såsom arbejdspligt, lydighedspligt og tavshedspligt. Provster og præster har således pligt til at indrette sig efter (lovlige) tjenstlige pålæg og afgørelser fra biskoppen, uanset om de er enige i disse pålæg og afgørelser eller ej.

Spørgsmålet om de enkelte præste- og provstestillingers nærmere indhold, ligger som udgangspunkt inden for ledelsesretten, som konkret udøves af biskoppen. Det falder også inden for biskoppens ledelsesret at overføre tilsynet med en præst til en anden provst, hvis der foreligger en saglig årsag, jf. også tjenstemandslovens § 42, hvorefter en tjenestemand i folkekirken har pligt til at underkaste sig sådanne forandringer i sine tjenesteforretningers og ansættelsesområdes omfang og beskaffenhed, der ikke ændrer tjenestens karakter, og som ikke medfører, at stillingen ikke længere kan anses for passende for den pågældende.

Sagt på en anden måde har biskoppen en pligt til at få stiftet til at fungere, og ledelsesretten i forhold til stiftets præster og provster er et redskab hertil, inden for rammerne af et betydeligt skøn.

III.C. Inddragelse af ikke-parter og aktindsigt i personalesager

En part i en sag skal have en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagen og dens afgørelse. Sagsparter kendetegnes ofte ved, at de er afgørelsens adressat, og/eller at de er tillagt en selvstændig adgang til at påklage afgørelsen.

En offentligt ansat er part i sin egen ansættelsessag, og har som sådan ret til inddragelse og indsigt i sin egen personalesag efter almindelige forvaltningsretlige og ansættelsesretlige regler herom, jf. bl.a. [forvaltningsloven](#) og [tjenestemandsløven](#).

En part kan, jf. forvaltningslovens § 8, stk. 1, på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig repræsentere eller bistå af andre. En partsrepræsentant skal kunne dokumentere, at vedkommende repræsenterer parten, f.eks. ved at fremvise en fuldmagt fra den pågældende part.

Det bemærkes, at selvom f.eks. en tillidsrepræsentant eller en fagforening i praksis ofte optræder som partsrepræsentant, jf. ovenfor, så er de ikke selvstændige parter i personalesagen, jf. også PAV, [kapitel 9.1.1.2](#).

En provst er således part i sin egen personalesag. Derimod har f.eks. provstiets menighedsråd, menighedsrådsmedlemmer, præster eller provstisekretær ikke selvstændig partstatus i provstens personalesag, da de ikke er i besiddelse af den nødvendige væsentlige, individuelle og retlige interesse. Det gælder også, uanset om de pågældende selv er af den opfattelse, f.eks. med henvisning til, at de mister en samarbejdspartner som provstikontor, provstiudvalg eller menighedsråd etc.

Det fremgår endvidere af [offentlighedslovens](#) § 21, stk. 1, at retten til aktindsigt ikke omfatter sager om ansættelse eller forfremmelse i det offentlige tjeneste, og det fremgår af § 21, stk. 2, at retten til aktindsigt heller ikke omfatter andre sager om enkeltpersoners ansættelsesforhold i det offentlige tjeneste.

Dette uddybes i [Justitsministeriets vejledning af 19. december 2013 om lov om offentlighed i forvaltningen](#), hvoraf det bl.a. fremgår at:

"5.3. Sager om ansættelse eller forfremmelse og personalesager

5.3.1. Efter § 21, stk. 1, er sager om ansættelse og forfremmelse i det offentlige tjeneste undtaget fra retten til aktindsigt.

Bestemmelsen omfatter alle former for ansættelse i den offentlige forvaltning, herunder tjenestemandsansættelser og overenskomstansættelser. [...]

5.3.2. Retsvirkningen af, at en sag er omfattet af § 21, stk. 1, er, at samtlige sagens dokumenter og oplysninger er undtaget fra aktindsigt efter loven.

[...]

5.3.3. Andre sager vedrørende enkeltpersoners ansættelsesforhold i det offentlige, herunder om suspension og afskedigelse, er som udgangspunkt også undtaget fra aktindsigt i medfør af § 21, stk. 2. Bestemmelsen vil typisk finde anvendelse på 'almindelige personalesager', dvs. de sager, der normalt oprettes ved en medarbejders tiltræden, og hvor der løbende lægges oplysninger om medarbejderens personaleforhold, herunder f.eks. oplysninger

om grundløn, ferieoversigter, personalebedømmelser mv.. Herudover omfatter bestemmelsen bl.a. sager vedrørende suspension og afskedigelse samt klagesager vedrørende den ansattes adfærd. Bestemmelsen vil også finde anvendelse i forhold til personalesager hos andre end vedkommende ansættelsesmyndighed. Det gælder f.eks. det tilfælde, hvor der hos en anden end ansættelsesmyndigheden er oprettet en sag vedrørende afskedigelse af den pågældende medarbejder.

[...]

5.3.6. Hvis en sag omfattes af § 21, stk. 2, indebærer det, at samtlige dokumenter og oplysninger i sagen – uanset det nærmere indhold – er undtaget fra aktindsigt.”

Oplysninger om f.eks. samarbejdsproblemer, klager, afholdelse af tjenstlige samtaler, aftaler om afsked mv. for offentligt ansatte, vil således høre hjemme på personalesagerne for de pågældende. Med henvisning til offentlighedslovens § 21, stk. 2, følger det dermed, at retten til aktindsigt ikke omfatter eventuelle oplysninger vedrørende sådanne forhold.

Også baggrund og indhold af aftaler om frivillig fratræden vil som udgangspunkt være omfattet af den undtagelse fra retten til aktindsigt, som knytter sig til personalesager. Det kan i forhold til aftaler om fratræden generelt oplyses, at indgåelse af aftaler mellem arbejdsgiver og ansat, herunder om fratræden, forudsætter, at aftalens parter alle er enige om aftalens indhold.

De respektive bevæggrunde for at indgå en aftale om fratræden kan meget vel veksle parterne imellem, ligesom det også er muligt, at aftalens indhold er udtryk for et kompromis. Det er i så fald et kompromis, som parterne er enige om at anse som så fordelagtigt, at de er villige til at indgå en aftale herom, typisk fordi alternativet til en aftaleindgåelse i den konkrete situation vurderes at være mindre attraktivt.

Heraf følger også, at hvis en part ikke ønsker at tiltræde indholdet af et fremsat aftaleudkast – f.eks. fordi parten (evt. efter rådgivning fra en bisidder) ikke finder aftaleudkastet tilstrækkeligt fordelagtigt – så kan parten frit undlade at indgå en aftale.

I PAV, er der i [kapitel 31.9](#) bl.a. anført følgende om aftalt fratræden:

”En aftale om fratræden er *ikke* en uansøgt afskedigelse. [...]

En aftale om fratræden er ikke omfattet af forvaltningslovens afgørelsesbegreb. Forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse mv. gælder således ikke i sager om aftalt fratræden, og en aftale kan ikke anfægtes med henvisning til, at der i forløbet er tilsidesat forvaltningsprocessuelle forskrifter, jf. UfR 2005.616 H og UfR 2005.622 H.

De almindelige forvaltningsretlige principper om saglighed og lighedsgrund-sætningen, se herom i PAV kap. 9, må derimod antages at gælde også i sager om aftalt fratræden.

De ansættelsesretlige regler i tjenestemandslvgivningen og overenskomsterne mv. finder ligeledes anvendelse.

Den ansatte er part i en aftale om fratræden. Den ansatte kan lade sig repræsentere eller bistå af en faglig organisation, en advokat eller andre i forbindelse med indgåelse af en aftale om fratræden.”

III.D. Inddragelse af præsters arbejdsmiljørepræsentanter i personalesager

Det følger af § 6 b, nr. 1, i [arbejdsmiljøloven](#), at arbejdsmiljøgruppen varetager de daglige opgaver vedrørende sikkerhed og sundhed.

Kirkeministeriet har udstedt [cirkulære af 25. april 2012 om arbejdsmiljø for præster og provster](#). Af cirkulærets § 1 fremgår, at folkekirken i relation til arbejdsmiljøloven betragtes som én samlet arbejdsplads for provster og præster.

Det følger af § 2, stk. 2, i Kirkeministeriets cirkulære, at arbejdsmiljøgrupper oprettes provstivis og består af provsten som leder og en arbejdsmiljørepræsentant valgt blandt provstiets præster. Arbejdsmiljørepræsentanten vælges for en periode på fire år, jf. § 3, stk. 1, i cirkulæret.

Når en biskop modtager en klage over f.eks. en provsts adfærd, må biskoppen ud fra den konkrete sags omstændigheder vurdere, hvorledes sagen skal behandles, og herunder også vurdere hvilke afgørelser klagen evt. kan føre frem til.

En klage over en provsts adfærd behandles som en personalesag, jf. også afsnit III.C. ovenfor, der bl.a. henviser til omtalen i [Justitsministeriets vejledning af 19. december 2013 om lov om offentlighed i forvaltningen](#), hvor det om personalesagers indhold i forhold til offentlighedslovens § 21, stk. 2, bl.a. anføres, at:

”5.3.3. Andre sager vedrørende enkeltpersoners ansættelsesforhold i det offentlige, herunder om suspension og afskedigelse, er som udgangspunkt også undtaget fra aktindsigt i medfør af § 21, stk. 2. Bestemmelsen vil typisk finde anvendelse på ’almindelige personalesager’, dvs. de sager, der normalt oprettes ved en medarbejders tiltræden, og hvor der løbende lægges oplysninger om medarbejderens personaleforhold [...]. Herudover omfatter bestemmelsen bl.a. sager vedrørende suspension og afskedigelse samt klagesager vedrørende den ansattes adfærd.[...]”

Som også anført ovenfor under afsnit III.C., har f.eks. provstiets menighedsråd, menighedsrådsmedlemmer, præster eller provstisekretær ikke selvstændig partsstatus i en provsts personalesag, da de ikke er i besiddelse af den nødvendige væsentlige, individuelle og retlige interesse. Det gælder uanset, om de pågældende f.eks. mener, at deres arbejdsvilkår vil blive påvirket ved provstens fratræden, da de mister en samarbejdspartner som provstikontor, provstiudvalg eller menighedsråd etc. De pågældende er heller ikke tillagt selvstændig adgang til at påklage afgørelser vedr. provstens løn- og ansættelsesretlige forhold.

I forbindelse med biskoppens behandling af en provsts personalesag, f.eks. i form af en klage over provstens adfærd, kan provsten vælge at lade sig bistå eller repræsentere, jf. bestemmelsen i forvaltningslovens § 8, stk. 1.

En biskops behandling af en personalesag kan ikke kræves behandlet af arbejdsmiljøorganisationen eller af andre, heller ikke af

arbejdsmiljørepræsentanten for provstiets præster. Arbejdsmiljøarbejdet består af to typer af opgaver: de overordnede strategiske opgaver og de daglige operationelle opgaver i forhold til sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Det ligger således uden for arbejdsmiljøorganisationens og arbejdsmiljørepræsentantens opgaver at gå ind i konkrete personalesager, medmindre arbejdsmiljørepræsentanten samtidig optræder som partsrepræsentant.

III.E. Betydning af erklæringer om manglende tillid til en biskop.

Biskopper i folkekirken ansættes som tjenestemænd ved kongelig udnævnelse, efter at der har været afholdt bispevalg i stiftet, jf. reglerne herom i bl.a. [lovbekendtgørelse nr. 608 af 6. juni 2007 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning](#).

Kirkeministeriet er ansættelsesmyndighed for biskopperne, ligesom ministeriet også er ansættelsesmyndighed for folkekirkens præster og provster, jf. afsnit III.B. ovenfor.

Bispevalget er ikke et politisk valg – ligesom valget og ansættelsen af en præst i et pastorat eller af en provst i et provsti heller ikke er det – men en særlig lovreguleret udvælgelses- og ansættelsesprocedure, som skal følges i forbindelse med besættelse af et ledigt bispeembede.

En biskops virke som biskop hviler med andre ord ikke på et politisk mandat, som kan trækkes tilbage ved et mistillidsvotum eller lignende fra menighedsråd eller præster i stiftet, eller fra anden side i øvrigt, herunder ansatte medarbejdere i folkekirken. At en biskop vælges for hele sin embedstid og i sit tilsyn og embedsførelse i øvrigt er uafhængig af stiftets menigheder, er også fastslået i den juridiske litteratur, jf. Preben Espersen: "Kirkeret, Almindelig del", 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1999, s. 97.

I kraft af deres virke som offentligt ansatte/offentlige myndigheder, har hverken menighedsråd, præster, kirkefunktionærer eller andre (herunder enkeltmedlemmer af) folkekirkelige myndigheder i øvrigt hjemmel til at undslå sig fra at opfylde deres forpligtelser, såsom at medvirke ved opgaver, hvor deres deltagelse er foreskrevet i f.eks. lov eller bekendtgørelse mv.

Det betyder, at f.eks. et provstiudvalg – og hvert af de enkelte medlemmer heraf – har pligt til at medvirke ved den lovregulerede udvælgelses- og ansættelsesprocedure, som skal følges efter opslag af en ledig provstestilling.

III.F. Inhabilitet

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1-5, anfører en række forhold, hvor der foreligger inhabilitet. Det drejer sig kort fortalt om parts-/repræsentationsinhabilitet (nr. 1), slægtsinhabilitet (nr. 2), selskabsinhabilitet mv. (nr. 3), to-instansinhabilitet (nr. 4) samt en opsamlingsbestemmelse (nr. 5).

Særligt hvad angår spørgsmålet om eventuel inhabilitet efter § 3, stk. 1, nr. 5 (opsamlingsbestemmelsen), bemærkes, at det fremgår af pkt. 18 i [Justitsministeriets vejledning af 4. december 1986 om forvaltningsloven](#), at:

”Efter denne bestemmelse vil f.eks. et nært venskabsforhold eller omvendt et konstaterbart uvenskab over for en person, der er part i sagen, kunne begrunde inhabilitet. Det samme vil – om end kun i særegne tilfælde – kunne gælde, hvis den pågældende offentligt har tilkendegivet sin opfattelse af den sag, der foreligger til behandling. Det forhold, at f.eks. et kommunalbestyrelsesmedlem som led i sin almindelige politiske virksomhed på forhånd har givet udtryk for en stillingtagen til udfaldet af en bestemt sag, vil således i almindelighed ikke kunne begrunde inhabilitet.”

IV. Kirkeministeriets vurdering af klagepunkterne

IV.A. Klage over tilrettelæggelsen af den pastorale struktur i Norddjurs Provsti

I jeres brev af 4. maj 2023 anfører I, at jeres klage bl.a. omhandler biskoppens forvaltning af sit embede i forbindelse med oprettelsen af de tre storpastorater (Fornæs Pastorat, Norddjurs Midt Pastorat og Norddjurs Vestre Pastorat) i Norddjurs Provsti i 2018.

Herefter anfører I en række forhold, der alle har relation til en personalesag mellem provsten og en præst i provstiet, bl.a. biskoppens beslutning om at flytte tilsynet med præsten til en anden provst. I anfører imidlertid ikke nogen nærmere begrundelse for eller eksempler på, hvorledes biskoppen skulle have handlet kritisabelt i sin embedsførelse i forbindelse med pastordatdannelsen.

Biskoppen har i sit hørings svar af 7. juni 2023 oplyst følgende om oprettelsen af storpastoraterne i 2018:

”I klagen gøres der også rede for strukturen i Norddjurs Provsti og det er korrekt, at jeg den 22. februar 2018 besluttede at ændre strukturen i Norddjurs Provsti, således at der blev oprettet 3 pastorater – Fornæs Pastorat, Norddjurs Midt Pastorat og Norddjurs Vestre Pastorat. Den nye struktur trådte i kraft den 1. august 2018.

Forud for min afgørelse havde der været en længere proces, hvor jeg på et stormøde i februar 2017 havde gennemgået forskellige forslag til en ny struktur, og jeg foretog en skriftlig høring af alle menighedsråd og præster i provstiet inden den endelige afgørelse blev truffet.

I min tid som biskop er der lavet flere større strukturændringer i stiftet. På den baggrund besluttede Aarhus Stiftsråd at undersøge fordele og ulemper ved ændringer i strukturen og udvikle en vejledning til menighedsråd, der måtte blive ”strukturnamt” fremover. Projektet ”Når grænser flyttes” blev afsluttet med en konference i november 2022 og en rapport, der blev udgivet i marts 2023. Norddjurs Provsti har også indgået i arbejdet.

Jeg kunne i øvrigt konstatere, at der hos en del menighedsrådsmedlemmer i Norddjurs Provsti er stor tilfredshed med den struktur, der blev besluttet i 2018.”

Kirkeministeriet noterer sig, at strukturomdannelsen i Norddjurs Provsti trådte i kraft den 1. august 2018.

Ministeriet noterer sig også, at biskoppen forud herfor, nemlig på et stormøde i februar 2017, havde gennemgået forskellige forslag til ny struktur, og at han

havde gennemført en skriftlig høring af alle provstiets menighedsråd og præster, inden den endelige beslutning om ændring af pastoratstrukturen blev truffet.

Akt nr.: 287340
Side 11

Som anført i afsnit III.A. ovenfor, tilkommer kompetencen til at træffe den endelige beslutning om pastoratændringer alene biskoppen.

Det er således Kirkeministeriets opfattelse, at biskoppen har ageret inden for sin kompetence og i overensstemmelse med den foreskrevne procedure i forbindelse med pastoratomdannelsen i Norddjurs Provsti i 2018, jf. Kirkeministeriets [cirkulære nr. 9894 af 23. oktober 2006 om oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater mv.](#)

IV.B. Klage over biskoppens overflytning af tilsynet med en præst til en anden provst

I jeres klage af 4. maj 2023 anfører I, at overflytningen af tilsynet med en præst i Norddjurs Provsti til en anden provst i høj grad har besværliggjort menighedsrådsmedlemmernes arbejde til skade for det kirkelige liv i sognene.

I skriver, at biskoppen flyttede tilsynet med præsten den 4. maj 2022, og at biskoppen herefter den 17. juni 2022 orienterede alle præster og menighedsråd i det pågældende pastorat om arbejdsfordelingen som konsekvens af flytningen af tilsynet.

Det fremgår af jeres brev (med bilag), at biskoppen den 5. juli 2022 indkaldte pastoratets præster til et møde, der blev afholdt den 23. august 2022. Af mødereferatet fremgår det bl.a., at

”Biskoppen bød velkommen til mødet, som han havde indkaldt til på baggrund af præsternes henvendelse den 23. juni 2022 om udfordringerne med flytning af tilsynet for [sognepræsten] og samarbejdsforholdene [...].

Biskoppen gjorde opmærksom på, at flytningen af tilsynet med en præst kun sker i ganske særlige situationer, og når der er akut behov for det, og i sådanne situationer bliver andre ikke inddraget i beslutningsprocessen, da der altid vil være tale om en personalesag. [...]

Det er ikke nogen enkelt opgave at flytte et tilsyn med en enkelt præst i et provsti, og derfor må vi være fleksible og tilpasse ordningen løbende.

Præsterne tog dette til efterretning.”

I sit høringssvar af 7. juni 2023 anfører biskoppen bl.a. følgende:

”Baggrunden for, at jeg valgte at flytte tilsynet [...] var primært, at jeg i foråret 2022 modtog en række henvendelser fra Præsteforeningen, som på vegne af præsten gjorde opmærksom på, at [den ’afgivende’ provst] bl.a. havde orienteret de øvrige præster i provstiet om sagen flere gange, og det gjorde det utrygt for [præsten] at vende tilbage til sit arbejde efter endt barselsorlov.

Jeg må medgive, at flytningen af tilsynet med [præsten] fra [den ’afgivende’ provst] til [den ’modtagende’ provst] gav en række komplikationer, hvilke dog efter min vurdering var begrundet i [den ’afgivende’ provsts] forhold og

hans manglende evne til at bakke op om beslutningen og hans manglende evne til at agere i den gråzone, som kan opstå, når tilsynet flyttes.

Akt nr.: 287340
Side 12

[...]

I flytningen af tilsynet med [præsten] opstod der imidlertid kontinuerlige problemer, idet der fra [den 'afgivende' provsts] og provstisekretærens side blev efterlyst helt klare retningslinjer for tilsynets rækkevidde. Jeg gjorde ved flere lejligheder [den 'afgivende' provst] opmærksom på, at der ikke var en klar eller fast skabelon for flytningen af tilsynet og derfor måtte man 'asfaltere mens man kørte'.

[...]

På den baggrund besluttede jeg at inddrage provst emeritus Anders Bonde med henblik på at bistå præsterne i [pastoratet] med arbejdsfordeling og en ramme for det fælles arbejde, sådan at alle præsterne kunne sidde omkring samme bord og fordele opgaverne mellem sig."

Kirkeministeriet noterer sig, at biskoppen havde en saglig grund til at flytte tilsynet, da han forinden var blevet kontaktet af Præsteforeningen med oplysning om, at præsten følte sig utryg.

Ministeriet noterer sig også, at biskoppen den 17. juni 2022 orienterede alle præster og menighedsråd i det pågældende pastorat om arbejdsfordelingen som følge af tilsynsflytningen.

Videre noterer ministeriet sig, at biskoppen efter en henvendelse af 23. juni 2022 fra præsterne i det pågældende pastorat den 5. juli 2022 indkaldte pastoratets præster til et møde, som blev afholdt den 23. august 2022, hvor biskoppen bl.a. oplyste, at flytningen af et tilsyn ikke er en enkel opgave, men forudsætter, at de involverede er fleksible, og at man tilpasser ordningen løbende, hvilket præsterne ifølge referatet tog til efterretning.

Kirkeministeriet finder på den baggrund, at biskoppen, i forhold til præsten og provsten, har handlet inden for rammerne af sin ledelsesret og inden for det betydelige skøn, som ledelsesretten indebærer, jf. også tjenestemandsløvens § 42, i forbindelse med flytningen af tilsynet med præsten.

IV.C. Klage over manglende inddragelse af præsternes arbejdsmiljørepræsentant i en konkret personalesag

I skriver i jeres klage, at biskoppen og stiftsadministrationen har afkoblet præsternes arbejdsmiljørepræsentant, og at det skaber uro blandt præsterne.

Som bilag 5 til jeres klage har I vedlagt et udateret notat, som ifølge sin ordlyd er udarbejdet af "9 præster i Norddjurs Provsti". Da notatet henviser til en skrivelse, som er dateret den 14. april 2023, må notatet være udarbejdet denne dato eller senere, altså ca. 3 uger før jeres klage af 4. maj 2023.

I det udaterede notat anføres det bl.a., at:

"Sagen mellem sognepræst [NN] og provst [NN] må og skal udredes. Det kan aldrig blive en løsning at efterlade fire præster uden provst og uden lokal ledelse. Undervejs i forløbet er præsternes arbejdsmiljørepræsentant blevet

koblet fra af biskop Henrik Wigh-Poulsen og Aarhus Stiftsadministration, hvilket præsterne står undrende overfor.”

Akt nr.: 287340
Side 13

Det fremgår dog ikke nærmere af jeres klage med tilhørende bilag, hvordan eller hvornår præsternes arbejdsmiljørepræsentant skulle være blevet ”koblet fra”.

Biskoppen anfører følgende herom i sit høringssvar af 7. juni 2023:

”Jeg skal understrege, at der ikke har været tale om en afkobling af arbejdsmiljørepræsentanten.

Da der var tale om en anklage fra en præst om [...] fra [en] provst, er det naturligt for mig som biskop, der skulle behandle klagen og ikke den lokale arbejdsmiljørepræsentant, der sammen med provsten udgør arbejdsmiljøorganisationen.

Da jeg blev opmærksom på, at der i APV'en fra efteråret 2021 var beskyldning om [...] fra provstens side, startede jeg sagen op ved at indkalde først præsten og derefter provsten til møde. Provst [NN] gav i øvrigt i den forbindelse udtryk for overfor mig, at det var utrygt, at arbejdsmiljørepræsentanten kunne læse om beskyldningerne mod ham [...].”

Kirkeministeriet noterer sig, at de 9 præster, der har udarbejdet det udaterede notat, omtaler præsternes arbejdsmiljørepræsentant i forbindelse med deres argumentation for, at uoverensstemmelsen mellem præsten og provsten ”må og skal udredes”, da det aldrig kan blive en løsning at efterlade fire præster ”uden provst”.

Ministeriet skal i den forbindelse bemærke, at andre præster i provstiet ikke har partsstatus i provstens personalesag, da de ikke har den nødvendige væsentlige, individuelle og retlige interesse i klager over en provsts adfærd, jf. afsnit III.D. ovenfor.

Ministeriet noterer sig videre, at biskoppen også er opmærksom på, at præsternes arbejdsmiljørepræsentant sammen med provsten udgør provstiets arbejdsmiljøgruppe i arbejdsmiljøorganisationen, jf. § 2, stk. 2, i [ministeriets cirkulære af 25. april 2012 om arbejdsmiljø for præster og provster](#). Ministeriet henviser i den forbindelse til afsnit III.D. ovenfor, hvor det blandt andet fremgår, at hverken arbejdsmiljørepræsentanten eller andre kan kræve at blive inddraget i en personalesag, medmindre de optræder som partsrepræsentant. Kirkeministeriet noterer sig, at biskoppen i sit høringssvar korrekt giver udtryk herfor.

Desuden noterer ministeriet sig, at provsten over for biskoppen har givet udtryk for, at han fandt det utrygt, at præsternes arbejdsmiljørepræsentant kunne følge med i beskyldningerne mod ham.

Endelig noterer ministeriet sig, at provsten i en artikel i Kristeligt Dagblad den 21. september 2023 er refereret for at understrege, at den klage, som mange i provstiet har skrevet under på og sendt til Kirkeministeriet, ikke er fra ham eller over ham.

På den baggrund er det Kirkeministeriets opfattelse, at biskoppen har handlet korrekt ved at behandle beskyldningerne mod provsten som en personalesag.

Det er desuden Kirkeministeriets opfattelse, at biskoppen ikke har gjort noget forkert ved ikke at inddrage præsternes arbejdsmiljørepræsentant i sagen.

Akt nr.: 287340
Side 14

IV.D. Klage over provst emeritus Anders Bondes habilitet

I jeres klage stiller I spørgsmålstejn ved provst emeritus Anders Bondes uvilighed og upartiskhed i forbindelse med, at biskoppen som led i håndteringen af den lokale konflikt anmodede ham om i en periode at bistå præsterne i det relevante pastorat med arbejdsfordeling og en ramme for deres fælles arbejde.

I argumenterer derfor ved at henvise til, at Anders Bonde bor i samme sogn, som den præst, der har rettet beskyldninger mod provsten, arbejder, og at Anders Bonde tillige har varetaget vikargudstjenester i sognets kirke.

I oplyser også, at menighedsrådsformændene i det pågældende pastorat undrede sig over, at de først blev informeret om Anders Bondes opgaver på et møde den 14. december 2022.

Biskoppen svarer i sin udtalelse af 7. juni 2023, at det er korrekt, at Anders Bonde bor i det pågældende sogn. Biskoppen skriver videre, at det er en omstændighed, som:

”jeg har anset for at være en stor fordel, da han kender det kirkelige liv i sognet, i pastoratet og i provstiet som helhed, og det har gjort det nemmere for ham at være nærværende overfor præsterne i forbindelse med den opgave, som jeg anmodede ham om at løse.

Det er korrekt, at Anders Bonde har varetaget enkelte gudstjenester i [sognets] Kirke for at få kabalen til at gå op.

Det er også korrekt, at jeg anmodede provst [NN] om ikke at varetage 2-3 gudstjenester i [sognets] Kirke. Det gjorde jeg på baggrund af en henvendelse fra præsteforeningen, der anmodede mig om at sætte en stopper for [provstens] varetagelse af gudstjenester i [sognets] Kirke, da det gjorde [præsten] utryk og forhindrede hende i at komme i kirke.

I den forbindelse valgte jeg selv at holde en gudstjeneste i [sognets] Kirke den 11. december 2022.

I forhold til inddragelse af Anders Bonde i arbejdet burde jeg naturligvis have orienteret menighedsrådene i [pastoratet] på et tidligere tidspunkt end ved mødet [...] den 14. december 2022.”

Spørgsmål om habilitet reguleres i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1-5.

Kirkeministeriet noterer sig, at I – udover at henvise til Anders Bondes bopæls-sogn – ikke redegør nærmere for, hvilken bestemmelse i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1-5, I mener, der kan sættes spørgsmålstejn ved, om Anders Bonde forbryder sig imod.

Det er Kirkeministeriets opfattelse, at der ikke foreligger oplysninger, der kan begrunde inhabilitet for Anders Bonde i relation til den opgave, som biskoppen har anmodet ham om at løse. Der er således intet der indikerer inhabilitet efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1 (partsinteresse), nr. 2 (familiemæssig

tilknytning), nr. 3 (selskabsinhabilitet mv.), nr. 4 (to-instansinhabilitet) eller nr. 5 (opsamlingsbestemmelsen).

Akt nr.: 287340
Side 15

Særligt for så vidt angår opsamlingsbestemmelsen bemærker Kirkeministeriet desuden, at der ikke er oplysninger om f.eks. nært venskab eller konstateret uvenskab mellem Anders Bonde og den pågældende provst, og at oplysningen om Anders Bondes bopælssogn ikke i sig selv kan konstituere inhabilitet i sagen.

Kirkeministeriet finder derfor ikke, at der kan sættes spørgsmålstegn ved provst emeritus Anders Bondes uvildighed og upartiskhed.

IV.E. Klage over biskoppens afgørelse af provstens personalesag

I jeres klage af 4. maj 2023 anfører I, at jeres fem klagepunkter er indbyrdes sammenhængende. Det er Kirkeministeriets opfattelse, at punkterne 4 og 5 i jeres opstilling har så tæt indbyrdes tilknytning til biskoppens behandling af provstens personalesag, at de må anskues under ét.

Punkterne omhandler den utilstrækkelige vægt, som biskoppen – efter jeres opfattelse – har tillagt præstens forhold og ageren i den samlede sagsbehandling, der resulterede i den aftalte fratræden, som provsten omtalte i Kristeligt Dagblad den 21. september 2023.

Kirkeministeriet bemærker, at det ligger inden for en biskops ledelsesmandat at medvirke til at fremme en anmodning om ansøgt afsked eller en aftalt fratræden for en provst. Som beskrevet i afsnit III.C ovenfor forudsætter en aftaleindgåelse, at der er enighed om aftalen mellem aftalens parter.

Hverken I eller de øvrige underskrivere af bilag 1 til jeres klage af 4. maj 2023 er parter i fratrædelsesaftalen, ligesom I ikke er partsrepræsentanter for provsten, jf. forvaltningslovens § 8, stk. 1.

I har efter Kirkeministeriets opfattelse derfor ikke nogen adgang til at påklage en indgået fratrædelsesaftale for provsten.

Da der som anført i afsnit III.C ovenfor ikke gælder en almindelig ret til aktindsigt i offentligt ansattes personalesager, jf. offentlighedslovens § 21, stk. 2, vil ministeriet heller ikke her gå ind i en detaljeret gennemgang af biskoppens oplysninger vedrørende præstens forhold, og den betydning de har spillet under biskoppens behandling af provstens personalesag.

IV.F. Om jeres manglende tillid til biskoppen og retablering af samarbejdet i provstiet

1. I jeres brev af 4. maj 2023 anfører I afslutningsvis, at jeres klage er:

”indgivet i oprigtig bekymring over den negative påvirkning, biskoppens forvaltning af sin ledelseskompetence har haft på det kirkelige liv i storparatoratet. Det gør os ondt at måtte erkende, at vi har mistet tilliden til Henrik Wigh-Poulsen.”

Som anført ovenfor i afsnit III.E er biskoppen i sit tilsyn og embedsførelse i øvrigt uafhængigt af stiftets menighedsråd. Biskoppens virke som biskop hviler

med andre ord ikke på et politisk mandat, som kan trækkes tilbage ved et mistillidsvotum eller lignende.

Akt nr.: 287340
Side 16

2. For så vidt angår reetablering af samarbejdet i provstiet anfører biskoppen i sit høringssvar af 7. juni 2023 bl.a., at:

”Jeg vil naturligvis i den kommende tid have særligt fokus på Norddjurs Provsti både i forhold til præsterne, men også i forhold til menighedsrådene.

På den baggrund holdt jeg møder med formændene for alle menighedsråd i Norddjurs Provsti og provstiudvalgets medlemmer den 22. maj 2023. [...]

Det vigtigste lige nu er, at forholdene i Norddjurs Provsti normaliseres.”

Desuden oplyser biskoppen i sit høringssvar af 7. juni 2023, at han derfor har:

”[...] anmodet provst i Randers Søndre Provsti Birgith Nørlund Jensen om at vikariere i Norddjurs Provsti, da jeg har stor tillid til hendes evner til at analysere situationen i provstiet og medvirke til at genskabe et godt arbejdsmiljø. Da opgaven i Norddjurs Provsti er betydelig, har jeg, i samråd med Birgith Nørlund Jensen, anmodet provst emeritus Anders Bonde om at bistå hende.

Jeg vil dog gerne understrege, at opgaven med at skabe et godt samarbejde og bedre arbejdsmiljøet ikke alene kan ligge på mine eller på den vikarierende provst skuldre, men er en opgave, der skal løses i fællesskab, og med en aktiv og positiv medvirken fra alles side.

[...]

Sagerne løses nu en gang bedst lokalt og med det nærvær og lokalkendskab, der er forudsætningen for de gode løsninger.

Derfor har jeg stor tillid til den vikarierende provst Birgith Nørlund Jensen, som vil kunne genskabe den normalitet, der er forudsætningen for de gode løsninger, men jeg må også erkende, at opgaven lige nu er så stor, at hun ikke kan løse den alene. Derfor har jeg for en periode også tilknyttet provst emeritus Anders Bonde til opgaven.”

Endelig oplyser biskoppen i sit svar af 15. august 2023 på ministeriets opfølgende partshøring af 14. juli 2023 bl.a., at:

”Jeg kan konstatere, at der fortsat udtrykkes mistillid til mig fra klagernes side, men jeg kan dog samtidig glæde mig over, at der fra manges side også udtrykkes stor tillid til mig.

Den opbakning og tillid har jeg bl.a. mødt i forbindelse med de møder, jeg afholdt den 22. maj 2023 med menighedsrådsformænd og provstiudvalget i Norddjurs ligesom jeg vil gøre opmærksom på, at de underskrivende menighedsråd alle kommer fra Norddjurs Vestre Pastorat, efterfølgende har nogle medlemmer af Grenaa Menighedsråd (Fornæs Pastorat) tilsluttet sig klageskrivelsen, men de øvrige menighedsråd i Fornæs Pastorat og alle menighedsråd i Norddjurs Midt Pastorat har ikke skrevet under.

[...].

Jeg har imidlertid stor tillid til, at vikarierende provst Birgith Nørlund Jensen og Anders Bonde er de rette folk på posten til at fremme indsatsen omkring arbejdsmiljøet for præsterne, og fortsætte en konstruktiv dialog med menighedsråd og provstiuvalg med henblik på at få tilvejebragt et grundlag for, at provstestillingen kan oplås.

Jeg er i løbende kontakt med vikarierende provst Birgith Nørlund Jensen og Anders Bonde, og der er en plan under udarbejdelse, der tager sigte på at intensivere dialogen med alle menighedsråd og præster i provstiet til en drøftelse af situationen og de helt nødvendige samtaler omkring præsternes arbejdsmiljø, herunder den ønskede evaluering af provstiets struktur.

[...]

Afslutningsvis vil jeg gerne endnu engang understrege, at jeg ser med stor alvor på situationen i Norddjurs Provsti, men fastholder samtidig en tro på, at der med tålmodighed og ordentlighed kan ske en normalisering af forholdene med det sigte at skabe de bedst mulige rammer for kirkelivet i provstiet og ansættelse af en ny provst.

Kirkeministeriet konstaterer, at biskop Henrik Wigh-Poulsen har iværksat en række tiltag for at retablere samarbejdet i Norddjurs Provsti, og at biskoppen i øvrigt udtrykker vilje til fortsat og fremadrettet dialog og samarbejde med alle i Norddjurs Provsti.

3. For så vidt angår jeres ansvar som offentlige myndigheder hhv. offentligt ansatte for at medvirke ved opgaver, hvor jeres deltagelse er foreskrevet i f.eks. lov eller bekendtgørelse mv., anfører biskoppen i sit svar af 15. august 2023 på ministeriets opfølgende partshøring af 14. juli 2023 bl.a., at:

”Det ændrer dog ikke på, at den folkekirkelige organisation kommer under pres, ikke mindst når et provstiuvalg ensidigt kan meddele, at man ikke ønsker at provstestillingen oplås før de arbejdsmiljømæssige udfordringer er løst, og klagesagen er afgjort. I den forbindelse kan jeg blive bekymret over, om provstiuvalget repræsenterer menighedsrådene i hele provstiet eller om de er styret af provstisekretæren, som helt tydeligt både internt i provstiet og i forhold til medierne holder konflikten i gang.”

Kirkeministeriet bemærker i forlængelse heraf, at I og de øvrige personer, som fremgår af bilag 1 til jeres klage af 4. maj 2023, i kraft af jeres virke som offentlige myndigheder hhv. offentligt ansatte i folkekirken, ikke har hjemmel til at undslå jer fra at opfylde jeres forpligtelser, såsom at medvirke ved opgaver, hvor jeres deltagelse er foreskrevet i f.eks. lov eller bekendtgørelse mv. Det gælder også, selv om der er indgivet klage til Kirkeministeriet.

Det betyder blandt andet, at f.eks. provstiuvalget – og hvert af de enkelte medlemmer heraf – har pligt til at medvirke ved den lovregulerede udvælgelses- og ansættelsesprocedure, som skal følges efter opslag af en ledig provstestilling.

Tilsvarende kan arbejdsmiljørepræsentanten ikke kræve at blive inddraget i personalesagen eller med henvisning hertil undlade at medvirke ved opgaver, som er foreskrevet i f.eks. lov eller bekendtgørelse, herunder til sammen med

arbejdsmiljøorganisationen at medvirke til at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø på den lokale arbejdsplads, jf. afsnit III.D. ovenfor.

Kirkeministeriets konklusion

Samlet er det ministeriets konklusion, at biskop Henrik Wigh-Poulsen ikke har overskredet sine beføjelser eller sin ledelsesret som biskop i de forhold, som klagen omfatter.

Ministeriet har desuden fundet anledning til at understrege, at biskoppen i sit tilsyn og sin embedsførelse i øvrigt er uafhængig af stiftets menighedsråd. Menighedsrådsmedlemmers eller ansattes eventuelle offentlige mistillidserklæringer eller uenighed i øvrigt med biskoppens lovlige udøvelse af sine beføjelser og sit ledelsesmæssige handlerum har således ingen retlig virkning og giver ikke anledning til nogen ansættelsesmæssig opfølgning fra Kirkeministeriets side. Det skyldes, at bispevalg ikke er et politisk valg, men en særlig lovreguleret udvælgelsesprocedure for besættelse af ledige tjenestemandstillinger som biskop. En biskop er således ikke politisk valgt, men ansat til netop at udøve sine beføjelser i henhold til den kirkelige lovgivning og den af Kirkeministeriet delegerede ledelsesret.

Kirkeministeriet har endelig fundet anledning til at bemærke, at I og de øvrige personer, som fremgår af bilag 1 til jeres klage af 4. maj 2023, i kraft af jeres virke som offentlige myndigheder hhv. offentligt ansatte i folkekirken, ikke har hjemmel til at undslå jer fra at opfylde jeres forpligtelser, såsom at medvirke ved opgaver, hvor jeres deltagelse er foreskrevet i f.eks. lov eller bekendtgørelse mv., herunder i forbindelse med besættelse af den ledige provstestilling i Norddjurs Provsti. Det gælder også, selv om der er indgivet klage til Kirkeministeriet.

Kirkeministeriet foretager sig på den baggrund ikke yderligere i sagen.

Med venlig hilsen

Henrik Vagner
HR-chef

Kopi til:

Biskoppen over Aarhus Stift.
Fungerende provst Birgith Nørlund Jensen.